

Parallele Waarschuwingen - Nummer Vijf

De onthulling van de Leeuw uit de stam van Juda: inzicht in de slotscènes van de grote strijd

Jeff Pippenger
2023-08-08

In de passage die wij nog steeds behandelen, waarin Christus wordt besproken als de engel in Openbaring tien die neerdaalt, beeldt Christus als de machtige engel „de rol uit die Hij vervult in de slotscènes van de grote strijd met Satan.” De „positie” die Christus innam toen Hij zijn rechtervoet op de zee en zijn linkervoet op het droge land zette, „duidt op Zijn opperste macht en gezag over de gehele aarde.” Toen Christus „met luide stem” riep, „riep” Hij „zoals een leeuw brult.”

Christus zal Zijn almacht openbaren in „de slottonelen van de grote strijd”, en wanneer Christus Zijn almacht openbaart, doet Hij dat als de Leeuw uit de stam van Juda.

„De Heiland wordt aan Johannes voorgesteld onder de symbolen van ‘de Leeuw uit de stam van Juda’ en van ‘een Lam, staande als geslacht’. Openbaring 5:5, 6. Deze symbolen vertegenwoordigen de vereniging van almachtige macht en zichzelf opofferende liefde. De Leeuw van Juda, zo ontzagwekkend voor hen die Zijn genade verwerpen, zal voor de gehoorzamen en getrouwen het Lam Gods zijn.” Handelingen van de Apostelen, 589.

Christus’ openbaring als de Leeuw uit de stam van Juda benadrukt zijn werk zowel in het verzegelen als in het ontsluiten van de bijbelse profetie, overeenkomstig zijn goddelijke timing. Vlak voordat de menselijke genadetijd sluit, wanneer „de tijd nabij is”, zal er een ontsluiting zijn van een bijzondere bijbelse waarheid die „de dingen die weldra moeten geschieden” identificeert.

De openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten te tonen hetgeen weldra moet geschieden; en Hij heeft die door Zijn engel gezonden en te kennen gegeven aan Zijn dienstknecht Johannes, die getuigenis afgelegd heeft van het woord van God en van het getuigenis van Jezus Christus, van al wat hij gezien heeft. Zalig is hij die leest, en zij die de woorden van deze profetie horen en bewaren hetgeen daarin geschreven staat; want de tijd is nabij. Openbaring 1:1–3.

Wanneer de „tijd” die „nabij is” daadwerkelijk in de geschiedenis aanbreekt, wordt een zegen uitgesproken over hen die lezen, horen „en bewaren hetgeen daarin geschreven staat.” De bijzondere boodschap is een tijdgebonden boodschap die slechts herkenbaar is wanneer „de tijd nabij is.” Dan — op dat tijdstip, en niet eerder — zullen mensen in staat zijn te lezen, te horen „en te bewaren hetgeen geschreven staat” in het boek Openbaring. Wanneer „de tijd nabij is”, loopt de zegen die wordt uitgesproken over hen die „leest”, „horen” „en bewaren hetgeen daarin geschreven staat” parallel met de opening van het boek Daniël ten tijde van het einde.

Maar gij, o Daniël, sluit deze woorden toe en verzegel dit boek, tot de tijd van het einde toe: velen zullen het doorkruisen, en de kennis zal vermeerderen. Daniël 12:4.

De „velen” die „heen en weer” trekken (wat de bestudering van Gods Woord voorstelt), doen dit in „de tijd van het einde”, wanneer „de woorden” die in „het boek” van Daniël „verzegeld” waren geweest, worden ontsloten. Maar er is nog een andere klasse van maagden die kort na de zondagswet in de Verenigde Staten heen en weer trekt.

Zie, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik een honger in het land zal zenden, niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om de woorden des HEEREN te horen; en zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen heen en weer lopen om het woord des HEEREN te zoeken, en zullen het niet vinden. Te dien dage zullen de schone maagden en de jongelingen van dorst bezwijken. Zij die zweren bij de zonde van Samaria, en zeggen: Zo waar uw god leeft, o Dan; en: Zo waar de weg van Berseba leeft; ook zij zullen vallen en niet meer opstaan. Amos 8:11–14.

De zonde van Samaria was de zonde die werd voorgesteld door Achab en Izebel, waarbij Achab de Verenigde Staten vertegenwoordigt en Izebel de Katholieke Kerk. Izebel, Achab en de valse profeten bij de confrontatie met Elia op de berg Karmel zijn een type van de zondagswet. Bij die confrontatie waren er twee groepen onheilige profeten: de profeten van Baäl en de priesters van het bos. Baäl was een van de goden die werden vereerd; de andere die in de bossen werd vereerd, was Astarte. Baäl was een mannelijke god en Astarte was een vrouwelijke godin. Samen vertegenwoordigt de mannelijke godheid de staat en de vrouwelijke de kerk.

De god die in Dan werd opgericht, werd opgericht door Samaria's eerste koning, Jerobeam, die zowel in Bethel als in Dan een gouden kalf oprichtte. Bethel betekent huis van God en Dan betekent oordeel, en samen vertegenwoordigen zij de vereniging van kerk en staat, die in de Verenigde Staten plaatsvindt voorafgaand aan de handhaving van de zondagsviering. Die twee gouden kalveren werden vertegenwoordigd door Aarons gouden kalf.

Een kalf is een beest en een gouden standbeeld is een beeld; daarom vertegenwoordigen het gouden kalf van Aäron en ook de twee gouden kalveren van Jerobeam de vereniging van kerk en staat die vlak vóór de handhaving van de zondagswet in de Verenigde Staten plaatsvindt. Bij Jerobeam verschaffen de twee steden een tweede getuigenis van de symboliek van de vereniging van kerk en staat, die in het boek Openbaring wordt omschreven als het beeld van het beest.

De wijze van Berseba vertegenwoordigt het verbond van Abraham. De eerste vermelding van de naam „Berseba” staat in Genesis eenentwintig, een gedeelte dat de apostel Paulus gebruikt om zich te verzetten tegen hen die in zijn dagen beweerden dat men de ceremoniële wetten en de besnijdenis moest behouden om behouden te worden. Paulus gebruikt het gedeelte waarin de eerste vermelding van Berseba voorkomt. Hij gebruikt die geschiedenis om in hetzelfde verhaal twee verschillende en tegengestelde verbonden te behandelen. Paulus gebruikt de zoon van de slavin (Ismaël) om een verbond voor te stellen dat op menselijke kracht berust, en stelt Ismaël tegenover Izak, die hij gebruikt om een verbond voor te stellen dat op Gods kracht berust. Dit Schriftgedeelte is de eerste keer dat Berseba wordt genoemd, en later in de geschiedenis gebruikt Paulus die geschiedenis om een situatie in zijn persoonlijke geschiedenis te beschrijven die in de bijbelse geschiedenis was uitgebeeld. Paulus geloofde en onderwees dat de bijbelse geschiedenis zich herhaalt.

Hoewel Paulus deze passage uit Genesis eenentwintig gebruikt om twee tegenovergestelde verbonden te illustreren, zijn er in de passage twee verbonden die God met Abraham sluit, maar dat zijn niet de twee verbonden die Paulus uit het verhaal afleidt. In de passage beloofde God opnieuw Zijn belofte te vervullen om Abraham door Isaak tot een vader van vele volken te maken, en Hij beloofde ook dat Hij Ismaël tot een vader van een groot volk zou maken. Eén Schriftgedeelte, vier verbonden waarnaar wordt verwezen, en het is de eerste keer dat Berseba in de Schrift wordt genoemd.

Daarom zei zij tot Abraham: Verdrijf deze slavin en haar zoon; want de zoon van deze slavin zal niet erven met mijn zoon, namelijk met Isaak. En deze zaak was zeer grievend in Abrahams ogen, om zijn zoon. Maar God zei tot Abraham: Laat het in uw ogen niet grievend zijn vanwege de jongen en vanwege uw slavin; luister in alles wat Sara tot u gezegd heeft naar haar stem; want in Isaak zal uw nageslacht genoemd worden. Maar ook van de zoon van de slavin zal Ik een volk maken, omdat hij uw nageslacht is. Toen stond Abraham vroeg in de morgen op, nam brood en een kruik water, gaf die aan Hagar, legde die op haar schouder, alsook het kind, en zond haar weg; en zij vertrok en dwaalde rond in de woestijn van Berseba. Genesis 21:10–14.

Berseba vertegenwoordigt het verbond van Abraham. In hetzelfde hoofdstuk sloot Abraham ook een verbond met Abimelech.

En het geschiedde te dien tijde, dat Abimelech en Pichol, de overste van zijn krijgsmacht, tot Abraham spraken, zeggende: God is met u in alles wat gij doet. Zweer mij dan nu hier bij God, dat gij niet bedrieglijk zult handelen jegens mij, noch jegens mijn zoon, noch jegens mijn kleinzoon; maar overeenkomstig de goedertierenheid die ik u bewezen heb, zult gij doen aan mij en aan het land waarin gij als vreemdeling verkeerd hebt. En Abraham zeide: Ik zal zweren.

En Abraham berispte Abimelech vanwege een waterput, die de knechten van Abimelech met geweld hadden afgenomen. En Abimelech zei: Ik weet niet wie deze zaak gedaan heeft; ook hebt gij het mij niet meegedeeld, en ik heb er evenmin van gehoord dan heden.

En Abraham nam schapen en runderen en gaf die aan Abimelech; en zij beiden sloten een verbond. En Abraham zette zeven oilammeren van de kudde afzonderlijk. Toen zei Abimelech tot Abraham: Wat betekenen deze zeven oilammeren die gij afzonderlijk hebt gezet?

En hij zei: Deze zeven oilammeren zult gij uit mijn hand aannemen, opdat zij mij tot een getuigenis zijn, dat ik deze put gegraven heb. Daarom noemde hij die plaats Berséba; omdat zij daar beiden een eed gezworen hadden. Aldus sloten zij een verbond te Berséba; daarna stonden Abimelech op en Pichol, de overste van zijn krijgsmacht, en zij keerden terug naar het land der Filistijnen. En Abraham plantte een tamarisk te Berséba, en riep daar de Naam des HEEREN aan, de eeuwige God.

En Abraham verbleef vele dagen in het land der Filistijnen. Genesis 21:22–34.

Beërseba is het symbool van Gods verbond met Abraham. In de Bijbel zijn verscheidene verbondsgeschiedenissen gemarkeerd die Beërseba verbinden met het verbond van Abraham. „Beer” betekent put en „sheba” betekent „zeven”. Sheba is hetzelfde Hebreeuwse woord dat wordt vertaald met „zeven tijden”, waarvan William Miller terecht begreep dat het de profetie van tweeduizend vijfhonderd twintig jaar in Leviticus zesentwintig vertegenwoordigde. Het was de allereerste „tijdprofetie” die hij ontdekte, en het was de eerste fundamentele waarheid die in 1863 terzijde werd gesteld. In de passage waar het woord „sheba” in vier verschillende verzen wordt vertaald met „zeven tijden”, wordt de straf van God die door de „zeven tijden” wordt voorgesteld, „de twistzaak van mijn verbond” genoemd.

Dan zal ook Ik Mij tegen u keren, en u nog zevenmaal tuchtigen om uw zonden. En Ik zal het zwaard over u brengen, dat de wraak van Mijn verbond zal voltrekken; en wanneer gij u binnen uw steden verzamelt, zal Ik de pest onder u zenden; en gij zult in de hand van de vijand overgegeven worden. Leviticus 26:24, 25.

Het woord dat wordt vertaald als „zeven tijden” en de „twist” van Gods verbond in Leviticus zesentwintig aanduidt, namelijk „sheba” in het woord Beersheba, wordt in het boek Daniël eveneens tweemaal vertaald: eenmaal als „de eed”, die geschreven staat in de wet van Mozes, en eenmaal als „de vloek”. Zowel „de eed” als „de vloek” zijn vertalingen van het woord „sheba”, want het betekent niet alleen ‘zeven’, maar omvat ook het begrip van een verbond of „eed” dat, indien het wordt verbroken, een „vloek” voortbrengt.

Ja, geheel Israël heeft Uw wet overtreden door af te wijken, zodat zij Uw stem niet gehoorzaamden; daarom is de vloek over ons uitgestort, evenals de eed die geschreven staat in de wet van Mozes, de knecht van God, omdat wij tegen Hem gezondigd hebben. Daniël 9:11.

Het woord „sheba”, of zeven, dat de zeven lammeren vertegenwoordigde die bij een put te Berséba werden geofferd, vertegenwoordigt het verbond. En Gods verbond, of Zijn eed, verklaart dat de gehoorzamen leven en de ongehoorzamen sterven.

Berseba symboliseert het verbond dat vertegenwoordigd wordt door het geloof van Abraham. Dus, wanneer de „schone maagden” van Amos acht, die ook de „dwaze maagden” van Matteüs vijfentwintig zijn, die ook de „goddelozen” van Daniël twaalf zijn, zweren „bij de zonde van Samaria”, dan zweren zij trouw aan het merkteken van Izebel (het pausdom), die hoererij heeft bedreven met Achab (de Verenigde Naties) en die heerst over het beeld van het beest (de Verenigde Staten).

Wanneer diezelfde „schone maagden” zeggen: „Uw god, o Dan, leeft,” buigen zij zich neer voor het gouden beeld van een kalf, zoals dit door twee getuigen (Aäron en Jerobeam) is aangeduid. Het gouden kalf vertegenwoordigt het beeld van het beest, dat de vereniging van kerk en staat is.

Wanneer diezelfde maagden beweren dat de „wijze” van Berseba „leeft”, betekent het woord „wijze” „weg”. Dit is precies hetzelfde woord dat gebruikt wordt om de „wegen” van de „oude paden” in Jeremia 6:16 aan te duiden. Die maagden zeggen dat zij, hoewel zij zich voor het beeld van het beest hebben neergebogen en het merkteken van zijn gezag hebben aanvaard, toch nog

kinderen van Abraham zijn. Zij rennen in Gods Woord in paniek heen en weer, op zoek naar de boodschap die door het „oosten” en het „noorden” en van „zee tot zee” wordt voorgesteld, en beweren nog steeds Zevende-dags Adventisten te zijn, maar het is te laat.

Maar geruchten uit het oosten en uit het noorden zullen hem verontrusten; daarom zal hij uittrekken in grote grimmigheid om velen te verdelgen en geheel weg te doen. En hij zal de tenten van zijn paleis opslaan tussen de zeeën, op de heerlijke heilige berg; toch zal hij aan zijn einde komen, en niemand zal hem helpen. Daniël 11:44, 45.

Die maagden zijn op zoek naar de boodschap van deze voorgaande twee verzen. De laatste waarschuwingsboodschap die in de tijd van het einde, in 1989, werd ontzegd, toen, zoals beschreven in Daniël elf, vers veertig, de „landen” die de voormalige Sovjet-Unie vertegenwoordigen, door het pausdom en de Verenigde Staten werden weggevaagd, duidt de laatste opkomst en val van het pausdom aan. In deze twee verzen vertoort een boodschap, voorgesteld door het oosten en het noorden, de koning van het noorden (de paus), en de laatste vervolging begint, en zij eindigt in vers vijfenveertig wanneer het pausdom de „tabernakelen” plant, wat afkomstig is van het Hebreeuwse woord dat „tent” betekent (tent is een symbool van een kerk), maar het is „de tabernakel” van zijn „paleis”, wat een staat voorstelt. Waar hij de tent plaatst die de vereniging van kerk en staat vertegenwoordigt, of, zoals Johannes het in de Openbaring noemt, het beeld van het beest, is „tussen de zeeën”, in het meervoud. De schone maagden zijn op zoek naar de laatste waarschuwingsboodschap die wordt voorgesteld in verzen vierenveertig en vijfenveertig van Daniël elf, en in het eerstvolgende vers staat Michaël op en sluit de genadetijd. En in die tijd zegt Amos 8:14 dat de schone maagden „zullen vallen en nooit meer opstaan.”

Wanneer de schone maagden beweren Zevendedagsadventisten te zijn juist op het ogenblik dat zij zich neerbuigen voor het beeld van het beest, worden zij door Johannes voorgesteld als Joden die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn. Zij beweren kinderen van Abraham te zijn, maar zij liegen.

Zie, Ik zal maken dat zij uit de synagoge van de satan, die zeggen dat zij Joden zijn, en het niet zijn, maar liegen—zie, Ik zal maken dat zij zullen komen en zich neerbuigen aan uw voeten, en erkennen dat Ik u heb liefgehad. Openbaring 3:9.

Zij hebben het merkteken van het pausdom aangenomen en hebben aldus zijn karakter aangenomen. Zij beweren Joden te zijn, of zij beweren sabbatvierende adventisten te zijn, maar vervolgens hebben zij het karakter van de paus, die onder andere zit „in de tempel van God”. Zij beweren adventisten te zijn, of zij beweren zich in de adventistische tempel te bevinden, maar zij zijn niet meer adventisten dan de paus christen is.

Zij die „heen en weer lopen” op zoek naar „het woord des Heren” zijn niet „de verstandigen” die in het boek Daniël worden aangeduid — maar zij worden wel aangeduid als „maagden”. Het is duidelijk dat zij die in de verzen rondzwerven, hongeren en van dorst omkomen, de „woorden des Heren” niet „verstaan”, want juist daarnaar zoeken zij in deze verzen. Het Woord des Heren dat vlak vóór het sluiten van de genadetijd wordt geopenbaard, is de Openbaring van Jezus Christus, en de dwaze, goddeloze of „schone maagden” zijn degenen die de toename van kennis uit het boek

Daniël niet hebben verstaan. Zij hadden niet de noodzakelijke olie om, zoals Mattheüs leert, voort te gaan naar de bruiloft.

Die „hongersnood” is de sluiting van de genadetijd. Amos’ „maagden” die in de verzen brood (het Woord van God) en water (de Heilige Geest) zoeken, zijn Daniëls „goddelozen” die niet „verstaan”. Zij zijn de dwaze maagden van Mattheüs, die de Heilige Geest zoeken, hetgeen tezamen op grond van drie getuigen hen identificeert als degenen die beseffen dat hun gelegenheid om zich op het huwelijk voor te bereiden voorbij is en dat zij geen kled hebben om naar de bruiloft te gaan, omdat zij geweigerd hebben te „horen” naar de bijzondere boodschap die nu wordt ontsloten. Vanaf de tijd dat de bijzondere boodschap wordt ontsloten tot aan de sluiting van de genadetijd is de tijd van de laatste roepstem tot zaligheid. Onvoorbereid tot die tijd te komen, is zich erop voor te bereiden de woorden te horen: „Te laat!”

„Er is een wereld die in de goddeloosheid ligt, in misleiding en begoocheling, in de schaduw van de dood zelf,—slapend, slapend. Wie gevoelen zielen nood om hen wakker te schudden? Welke stem kan hen bereiken? Mijn gedachten werden naar de toekomst gevoerd, wanneer het sein gegeven zal worden. ‘Zie, de Bruidegom komt; gaat uit Hem tegemoet.’ Maar sommigen zullen talmen om de olie te verkrijgen tot het bijvullen van hun lampen, en te laat zullen zij ontdekken dat karakter, waarvan de olie het symbool is, niet overdraagbaar is.” Review and Herald, 11 februari 1896.

De profetische lijn die wordt voorgesteld door de gelijkenis van de tien maagden gebruikt olie als voorstelling van karakter, maar „de gouden olie” en „heilige olie” stellen ook de boodschappen van „Gods Geest” voor.

“De gezalfden die bij de Heere van de ganse aarde staan, bekleden de positie die eens aan Satan als overdekkende cherub was gegeven. Door de heilige wezens die Zijn troon omringen, onderhoudt de Heere een voortdurende gemeenschap met de bewoners der aarde. De gouden olie stelt de genade voor waarmee God de lampen van de gelovigen voortdurend voorziet, opdat zij niet flakkeren en uitdoven. Indien deze heilige olie niet vanuit de hemel werd uitgestort in de boodschappen van Gods Geest, zouden de machten van het kwaad de mens volledig beheersen.

„God wordt onteerd wanneer wij de mededelingen die Hij ons zendt, niet aannemen. Zo weigeren wij de gouden olie die Hij in onze zielen zou uitgieten om te worden doorgegeven aan hen die in duisternis verkeren. Wanneer de roep zal klinken: ‘Zie, de bruidegom komt; gaat uit hem tegemoet,’ zullen zij die de heilige olie niet hebben ontvangen, die de genade van Christus niet in hun hart hebben gekoesterd, ontdekken, evenals de dwaze maagden, dat zij niet gereed zijn hun Heer te ontmoeten. Zij hebben niet in zichzelf de macht om de olie te verkrijgen, en hun leven lijdt schipbreuk. Maar indien om Gods Heilige Geest wordt gevraagd, indien wij smeken, zoals Mozes deed: ‘Toon mij Uw heerlijkheid,’ dan zal de liefde van God in onze harten worden uitgestort. Door de gouden buizen zal de gouden olie aan ons worden meegedeeld. ‘Niet door kracht, noch door geweld, maar door mijn Geest, zegt de HEERE der heerscharen.’ Door de heldere stralen van de Zon der Gerechtigheid te ontvangen, schijnen Gods kinderen als lichten in de wereld.” Review and Herald, 20 juli 1897.

Zij die in Amos „heen en weer lopen”, voegen zich bij het getuigenis dat de klasse van Zevendedagsadventisten identificeert die hun verantwoordelijkheid verwerpen om de bijzondere boodschap uit het boek Openbaring, die wordt ontzegeld wanneer „de tijd nabij is”, te „verstaan”.

„Wij leven thans in een hoogst gevaarvolle tijd, en niemand van ons behoort traag te zijn in het zoeken van een voorbereiding op de komst van Christus. Laat niemand het voorbeeld van de dwaze maagden volgen en menen dat het veilig zal zijn te wachten totdat de crisis komt, alvorens een voorbereiding van karakter te verkrijgen om in die tijd stand te houden. Het zal te laat zijn om de gerechtigheid van Christus te zoeken wanneer de gasten worden binnengeropen en onderzocht. Nu is de tijd om de gerechtigheid van Christus aan te doen,—het bruiloftskleed dat u geschikt zal maken om binnen te gaan tot het bruiloftsmaal van het Lam. In de gelijkenis worden de dwaze maagden voorgesteld als smekend om olie, en zij slagen er niet in die op hun verzoek te verkrijgen. Dit is een zinnebeeld van hen die zich niet hebben voorbereid door een karakter te ontwikkelen dat in een tijd van crisis standhoudt. Het is alsof zij tot hun naasten zouden gaan en zeggen: Geef mij uw karakter, anders zal ik verloren gaan. Degenen die wijs waren, konden hun olie niet meedelen aan de flakkerende lampen van de dwaze maagden. Karakter is niet overdraagbaar. Het kan niet worden gekocht of verkocht; het moet worden verworven. De Heere heeft ieder individu de gelegenheid gegeven om gedurende de genadetijd een rechtvaardig karakter te verkrijgen; maar Hij heeft geen weg gebaad waarlangs de ene menselijke persoon aan de andere het karakter kan meedelen dat hij heeft ontwikkeld door zware ervaringen door te maken, door lessen te leren van de grote Leraar, zodat hij geduld kan tonen onder beproeving en geloof kan oefenen waardoor hij bergen van onmogelijkheid kan verzetten. Het is onmogelijk de geur van liefde over te dragen,—aan een ander zachtmoedigheid, tact en volharding te schenken. Het is onmogelijk dat het ene mensenhart in het andere de liefde tot God en tot de mensheid uitstort.”

„Maar de dag komt, en hij is ons nabij, waarop elke fase van het karakter door bijzondere verzoeking geopenbaard zal worden. Zij die trouw blijven aan het beginsel, die tot het einde toe geloof oefenen, zullen degenen zijn die zich waar hebben betoond onder beproeving en verzoeking gedurende de voorafgaande uren van hun genadetijd, en karakters hebben gevormd naar de gelijkenis van Christus. Het zullen zij zijn die een innige gemeenschap met Christus hebben aangekweekt, die door Zijn wijsheid en genade deelgenoten zijn van de goddelijke natuur. Maar geen mens kan een ander hartelijke toewijding en edele eigenschappen van geest geven, en diens tekortkomingen aanvullen met zedelijke kracht. Ieder van ons kan veel voor de ander doen door de mensen een christusgelijk voorbeeld te geven en hen aldus ertoe te beïnvloeden tot Christus te gaan voor de gerechtigheid zonder welke zij in het oordeel niet kunnen bestaan. Mensen behoren biddend de belangrijke zaak van karaktervorming te overwegen en hun karakters te vormen naar het goddelijke voorbeeld.” *The Youth’s Instructor*, 16 januari 1896.